

lijke schilderkunst. De groote stormaanval om de schilderkunst geheel uit handen der natuur te halen en als zelfstandig beeldende kunst te grondvesten, moest nog komen.

Deze stormaanval begon met het *neo-impressionisme* dat wij in één adem kunnen noemen met 't *Luminisme*. Dit neo-impressionisme, dit luminisme werd geboren op de heuvelen van Provence in het aangezicht van de zon. De schilders klommen steeds hooger... ze moesten wel in het abstracte aanlanden.

Het neo-impressionisme was nog altijd gebonden aan de natuur en wel voornamelijk aan het licht. Het dateert uit het laatste kwartaal der 19e eeuw, ontspringt in Frankrijk en vindt daar zijne krachtigste vertegenwoordigers in Seurat (afb. 16), Signac en Claude Monet.

Als overgangsfiguren van het Impressionisme naar het neo-Impressionisme noem ik: Pissaro en Sisley.

Het neo-impressionisme is tegelijk de physiologisch-chemische reiniging van het middel.

Het licht was de opgave en het palet werd aan het licht gelijk gemaakt. Van hen stamt de spectraal-analyse. Alleen de kleuren van het spectrum komen op het palet voor. Het werken met complementen wordt algemeen. Om de schilderij de krachtige expressie van de natuur te geven, worden de kleuren onvermengd naast elkaar geplaatst. Hiervan is de stippeltjes-methode afkomstig: het pointillé.

De natuur als onderwerp wordt een *kracht*, waarmee getracht wordt de schilderij in overeenstemming te brengen. De voorstelling wordt van nog ondergeschikter waarde dan bij de Impressionisten.

Dit luminisme bereikt in twee voorname kunstenaars, een Hollander en een Franschman, zijn hoogtepunt: in Vincent van Gogh en Paul Cézanne (afb. 18, 19).

De eerste stelde het neo-impressionisme in dienst van het gevoel. Schilderen was voor hem 'n gevoelsopgave noteeren met kleur en vorm. Hierin zat de toekomst